

تاریخ
۱۷
تیر
۱۳۹۷
یک‌شنبه

این صفحه در روز شنبه ۱۷ تیر ۱۳۹۷ قرار دارد.

در جلسه سالانه کنوانسیون میراث جهانی ۲۰۱۸ چه گذشت

سمیرا ناموراصل، پژوهشگر و کارشناس ارشد معماری

کمیته میراث جهانی که از ۲۴ ژوئن (۳ تیر) در منامه به ریاست شایکا حیا بنت راشد خلیفه بحرین برگزار شد و تا تاریخ ۳ جولای (۱۲ تیر) ادامه داشت، در این جلسات سایت‌های فرهنگی و طبیعی مختلفی از کشورهای مختلفی بعد از بررسی توسط تیم متخصص ثبت میراث جهانی یونسکو شدند که در این لیست سایت‌های زیر قرار دارند:

سایت باستان‌شناسی Thimlich Ohinga(حل‌وفصل) در کنیا:
واقع در شمال غرب شهر میگوری، در منطقه دریاچه ویکتوریا، یک نمونه استثنایی از محوطه‌سازی ستی از دیوارهای سنگی خشک چین شده که مخصوص نخستین جوامع انسانی در حوضه دریاچه ویکتوریا است و تا اواسط قرن بیستم ادامه داشت.

شهر باستان قله در عمان: این شهر در سواحل شرقی سلطان عمان واقع شده است، شامل شهر قدیم قلعات، محاصره شده از دیوارهای داخلی و خارجی و همچنین شامل برج و بارو که در آن شهر مردگان قرار دارد.

احساء واحه یک چشم‌انداز فرهنگی در عربستان سعودی: در شبه‌جزیره شرقی عربستان، واحه الحسا یک مجموعه ویژه و خاص است که شامل باغ‌ها، کانال‌ها، چشمه‌ها، چاه‌ها، دریاچه‌های زهکشی و همچنین ساختمان‌های تاریخی، مصارف شهری و سایت‌های باستان‌شناسی است. این آثار نشان از اقامت دائم انسان در منطقه خلیج فارس از نوسنگی تا به امروز است، با ۲،۵ میلیون اصله نخل، بزرگ‌ترین آبادی جهان به‌حساب می‌آید.

گیتی ویکتوریا و گروه هنری ده‌که بمبئی در هند: در نیمه دوم قرن نوزدهم، با طرح بلند پروازانه برنامه‌ریزی شهری، شهر بمبئی به یک مرکز تجارت جهانی تبدیل شد. در مجاورت فضای باز میدان اوال (بیضی)، در دو سبک نئو گوتیک و ویکتوریا پس‌از آن، در اوایل قرن بیستم، در اصطلاح آرت دکو، سبک ویکتوریا شامل عناصر هندی مناسب آب‌وهوا، ازجمله بالکن‌ها و رواق‌ها است و عمارت های آرت دکو، سینما و ساختمان‌های مسکونی، طراحی هندی را با تصاویر آرت ترکیب می‌کنند که یک سبک منحصربه‌فرد به‌عنوان هندو دکو ایجاد شد. این دو مجموعه سندی از مراحل مدرنیزاسیون که بمبئی در طول قرن ۱۹ تا ۲۰ است.

سایت‌های مخفی مسیحی در منطقه ناگازاکی در ژاپن: در قسمت شمال غربی جزیره کیوشو قرار دارد، این سایت شامل ۱۲ جزء، ۱۰ روستا، قلعه هرا و کلیسای جامع است که بین قرن ۱۶ تا ۱۹ ساخته شده است. این مجموعه اولین اقدامات مسیحیان و مهاجران به ژاپن پس از زمان ممنوعیت و آزار و اذیت مسیحیان و مرحله نهایی احیای جوامع مسیحی پس از لغو ممنوعیت در سال ۱۸۷۳ را منعکس می‌کنند. **سرزمین شکار بوتینی بین یخ و دریا در دانمارک:** این مکان در داخل دایره قطب شمال در قسمت مرکزی غرب گرینلند واقع‌شده است و شامل ۴۲۰۰ سال از تاریخ بشر است. یک چشم‌انداز فرهنگی است که شکار حیوانات دریایی و زمینی، مهاجرت فصلی و میراث فرهنگی ملموس و غنی و محتاطانه مرتبط با آب‌وهوا را نشان می‌دهد؛ و سندی از انعطاف‌پذیری فرهنگ‌های انسانی منطقه و سنت‌های مهاجرت فصلی آنها است.

مجمعت مرزی باستان‌شناسی Hedebý و Dannevirke در آلمان: از بخش Hedebý بقایای یک مغازه یا شهر تجاری حاوی آثار جاده‌ها، ساختمان‌ها، گورستان‌ها و بندر که قدمت آن به سال‌های اول و دوم میلادی می‌رسد و از بخش Danevirke یک جاده از قلعه و عبور از شکاف اشلوسینگ که شبه‌جزیره پوتلند را از بقیه سرزمین اصلی اروپا جدا می‌کند، به‌جای مانده است. به دلیل وضعیت منحصربه‌فرد آن بین امپراتوری فرانک جنوبی و پادشاهی دانمارک در شمال، هیدنبی تبدیل به مرکز تجارت بین قاره اروپا و اسکندناوی و بین دریای شمال و دریای بالتیک شد.

ایوریا، شهر صنعتی قرن بیستم در ایتالیا: این سایت در منطقه پیمونت واقع شده است و به‌عنوان بخشی برای سازنده ماشین‌های تایی، ماشین‌حساب‌های مکانیکی و رایانه‌های اداری طراحی شده است. شامل یک کارخانه بزرگ و ساختمان‌های طراحی شده برای خدمت به دولت و خدمات اجتماعی و همچنین واحدهای مسکونی است. این اثر توسط طراحان و معماران پیشرو ایتالیایی، بین ۱۹۳۰ تا ۱۹۶۰ طراحی شده است.

خلیفه شهر مدینه عزارا در اسپانیا: یک سایت باستان‌شناسی که در اواسط قرن میلادی توسط کسله امویان به‌عنوان محل خلیفه کوردوبا ساخته شده است. این مجموعه شامل کامل دارای زیرساخت‌هایی مانند جاده‌ها، پل‌ها، سیستم‌های آب، ساختمان‌ها، عناصر تزئینی و اجناس روزمره است. درک عمیق دانش تمدن غربی—اسلامی که در حال حاضر از بین رفته در آئندالوس، در اوج شکوفایی آن دیده می‌شود.

چوئلی تپه در ترکیه: در جنوب شرقی آتاتولی واقع شده است، این سایت ساختارهای مگالیتیک مدور و مستطیلی برجسته‌ای را به نمایش می‌گذارد که توسط محرک‌های شکارچیان در نوزدهمین دوره ثنوثیتی بین ۹۶۰۰ تا ۸۲۰۰ پیش از میلاد مسیحی ساخته شده است. این احتمال وجود دارد که آثار موجود در رابطه با مراسم مذهبی (احتمالاً از جادو کردن طبیعت) مورداستفاده قرار می‌گرفته است.

ناومبورگ کلیسای جامع در آلمان: واقع در بخش شرقی حوضه تورینگن که ساخت آن در سال ۱۰۲۸ آغاز شد، سند برجسته‌ای برای هنر و معماری قرون‌وسطایی است. ساختار رومانسکایی دارد.

Pimachiowin Aki (سرزمین که زندگی می‌دهد) در کانادا: یک چشم‌انداز جنگل که توسط رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، تالاب‌ها و جنگل‌های بکر آبشاری احاطه شده است مردم بومی از طریق ماهیگیری، شکار و زندگی می‌کردند. یک شبکه پیچیده از سایت‌های معیشت، سایت‌های محل سکونت، مسیرهای سفر و مراسم تشریفاتی که اغلب با آبراهه‌ها مرتبط است.

پارک ملی Maloca – Chiribiquete در کلمبیا: واقع در شمال غربی آمازون، بزرگ‌ترین منطقه حفاظت شده در کشور است. یکی از ویژگی‌های تعیین‌کننده پارک، حضور tepuis (کلمه بومی آمریکایی برای کوه‌های جدول بالا)، فلات ماسه‌سنگی شیب‌دار است. علاوه بر این، دره Tehuacón-Cuicatlan در مرکزیک، کوه باربریتون ماخونجو در آفریقای جنوبی، منطقه گسل تکتونیکی در فرانسه، دره رودخانه ییکن در روسیه، جز منابع طبیعی بودن که در لیست میراث جهانی یونسکو قرار گرفته‌اند.

بی‌نوش‌ت: این مقاله برگرفته از سایت یونسکو است.

معماری چیزی نیست جز یادمان‌ها و مقبره‌ها

آدولف لوس

صفحه
۵
شماره
۲۲۷۷
سال
یست و چهارم

هنر و معماری

هنر معماری غربی دیده می‌شود. در کتاب‌های تاریخی، نام این شهر با عنوان‌های بیشاپور، بیشاپور، به شاپور، بیشاور و به اندیوشاپور، ضبط شده است. حفاری این محوطه سلطنتی در سال ۱۹۳۵ توسط «رژ سال» آغاز شد و با ایجاد دو سال وقفه در سال ۱۹۳۸ با همکاری «رومن گیرشمن» از سر گرفته شد و با ایجاد وقفه‌هایی ادامه پیدا کرد که در نهایت نتایج پژوهش‌های آنها در کتابی تحت عنوان «بیشاپور» در دو جلد منتشر گردید. این مجموعه از ارگ سلطنتی، معبد آناهیتا، تالار تشریفات، ایوان موزاییک و… و همچنین محوطه عامه‌نشین تشکیل شده بود.

در نزدیکی شهر بیشاپور، تنگه چوگان قرار دارد که محل بازی ستی چوگان توسط پادشاهان ساسانی بود. در این تنگه نقوش برجسته‌ای از پادشاهان ساسانی دیده می‌شود. همچنین در دیواره‌های غربی آن در غار معروفی که نزدیک شهر شاپور بوده، مجسمه بسیار بزرگی در مدخل غار از گل فهشنگ عظیمی که درنتیجه تراوش آب فراهم شده بود تراشیده بودند که صورت شاپور اول را نشان می‌داد.

این مجسمه برای اطلاع از جزئیات لباس پادشاهان و زیورهای آنها در اوایل دوره ساسانی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد و یکی از جالب‌ترین آثار سنگ‌تراشی آن زمان است. در کنار راه کاروانی که شیراز را به دارابگرد و بندرعباس متصل می‌کند ویرانه قصری پیداست که سروستان نام دارد.

به اعتقاد هرتسفلد (باستانشناس و ایران‌شناس آلمانی) این قصر در زمان سلطنت بهرام پنجم (بهرام گور) بنا شده و ممکن است که یکی از اینبه مهر نرسه (وزیر بهرام پنجم) باشد. این قصر بنای گنبد داری است که به عقیده هرتسفلد نظر به کوچکی شایستگی اقامتگاه شاهنشاه را نداشته، به‌خصوص که تالار بارگاه آن بسیار کوچک است. در دیوارها درهای بسیار تعبیه شده و بنای سف‌ها نشان می‌دهد که در آن زمان فن معماری ساسانی به پایه نسبتاً بلندی رسیده بود.

به نظر می‌رسد که یونسکو برای ثبت کاخ سروستان نیاز به ادله محکم‌تری داشت؛
عسکری چاوردی، مدیر محوطه‌های میراث جهانی منظر باستان‌شناسی فارس، در مصاحبه‌ای که با عصر ایران داشت، گفت: «سروستان به‌عنوان اثر اسلامی موردبحث قرار گرفت؛ اما با مدارک علمی و مطالعات کربن ۱۴ در کاوش‌های باستان‌شناسی سروستان انجام داده بودیم، طی مذاکرات متعددی که با کشورهای مختلف صورت گرفت همه پذیرفتند که متن اصلی سروستان ساسانی است ولی معماری آن اسلامی است و انتقال دانش معماری گنبد به دوره اسلامی، موضوعی بود که انتقال این فرهنگ را مورد تأکید قراردادند و پذیرفتند که سروستان چرا اهمیت دارد.»

محور ساسانی با محوریت از گور تا بیشاپور

و تالارهای جانبی را به‌وسیله طاق‌های قوسی پوشیده بودند. دیوارهای خارج پنجره نداشت؛ اما دارای ستون‌های برجسته و طاق‌نما بود. این کاخ با نقش‌مایه‌هایی تزئین شده که هنرمندان وی در تخت جمشید به دنبال آن رفته بودند. همچنین در آن شهر اردشیر آتشکده‌ای بنا کرد که آثارش هنوز نمایان است. مسعودی مورخ دوره اسلامی در اثر گران‌سنگ خویش، «مروج الذهب» وصفی از این آتشکده ارائه می‌دهد: «در شهر گور در فارس که گلاب گوری را از آنجا می‌آوردند آتشکده‌ای است که اردشیر پسر بابک ساخته است و من آن را دیده‌ام و تا شهر یک ساعت راه است و در کنار چشمه‌ای است که عجیب است و یکی از جاهای باصفای فارس است.» از دیگر بناهای ساسانی شهر فیروزآباد قلعه دختر است که توسط اردشیر ساسانی ساخته شد. این قلعه تماماً از سنگ‌های درشت ساخته و سنگ‌های نما، تراشیده شدند ولی سنگ‌های پی‌ها و داخل دیوارها از قلوه‌سنگ‌های درشت رودخانه‌ای تشکیل شدند. عظمت بنای این قلعه، مبهوت‌کننده است و دیوارهای بلند آن با همه شکستگی و ریخته شدن، هنوز هم شکوهی خیره‌کننده دارند. یکی از ویژگی‌های این قلعه داشتن مخزن آب است.

مجموعه بیشاپور از دیگر آثار به‌جای مانده از عصر ساسانی است که در زمان شاپور اول ساخته شد و در آن نفوذ هنری تخت جمشید و همچنین

رقیه جوادی دکترای تاریخ گرایش ایران بعد از اسلام

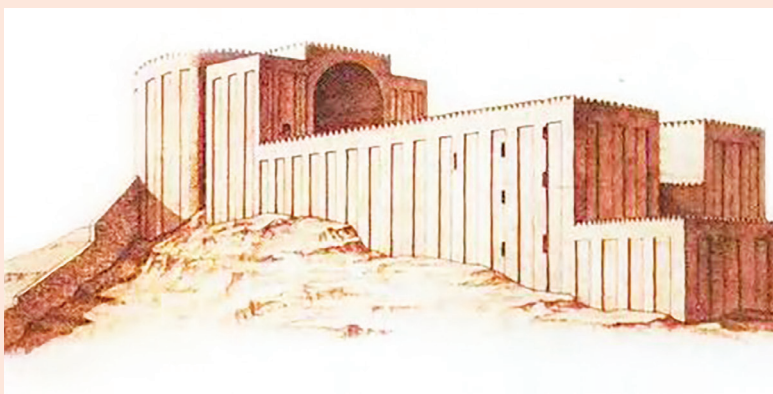
مطالعه و بررسی متون تاریخی و تعمق در فرهنگ و تمدن ایران نشان می‌دهد که موجودیت سیاسی و جغرافیایی ایران در دوره ساسانی (۶۵۲–۲۲۴ م) با نام ایران و ایرانشهر جلوه ویژه‌ای یافت. در این دوره مرزهای ایران علاوه بر ایران کنونی، سرزمین‌های بین‌النهرین، ارمنستان، ایران، ماوراءالنهر تا رود سند را در برمی‌گرفت. ازاین‌رو، ساسانیان نقش مهمی در احراز هویتی ایران داشتند. علاوه بر حوزه سیاسی، درزمینه فرهنگی و تمدنی نیز ساسانیان دستاوردها و نوآوری‌های مهمی در حوزه‌های هنری، معماری، شهرسازی داشتند که امروزه آثار به‌جای مانده از آنها بیانگر این شکوه تمدنی است.

مجموعه بناهای به‌جای مانده از عصر ساسانی در استان فارس ازجمله کاخ ساسانی در سروستان، مجموعه فیروزآباد شامل قلعه دختر، شهر گور، بنای موسوم به آتشکده و کاخ اردشیر و مجموعه آثار دوره ساسانی در بیشاپور کازرون شامل شهر تاریخی بیشاپور، نقوش برجسته تنگ چوگان و غار شاپور در تاریخ ۹ تیرماه ۱۳۹۷ تحت عنوان «محور ساسانی» و با موافقت سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) ثبت جهانی گردید. این رویکرد برای باری دیگر، معماری را به‌عنوان یکی از مؤلفه مهم هویت ملی ثابت نمود. اینک بایبان پیشینه‌ای کوتاه از تاریخ معماری این آثار سعی در شناخت بیشتر این مجموعه داریم:

عصر ساسانی عصر نقل و انتقالات فرهنگی و تولید محصولات نوین و فراگیر فرهنگی است. شهرها، قلعه‌ها، پل‌ها، کاخ‌ها، معابد و بسیاری دیگر از یادمان‌های باقیمانده از این دوره همه از عظمت کار و فن معماری سخن می‌گویند. به‌گونه‌ای که معماران زمان اردشیر اول، شهر گور (فیروزآباد کنونی) را بر اساس طرح معمول پارتیان ساختند و معماران شاپور اول در ساختن شهر بیشاپور تا جایی که پژوهش‌های انجام شده درباره این شهر نشان می‌دهد، با در اختیار داشتن اسرای رومی که در میان آنها معماران و هنرمندانی نیز وجود داشت، نیم‌نگاهی نیز به اصول معماری و هنری غرب داشته‌اند؛ ولی باز هم طبق روال همیشگی ایرانیان این اصول را گرفته و آنها را در قالب معیارهای فرهنگی-معماری خود درآورده‌اند.

اردشیر اول، مؤسس سلسله ساسانی، در شهر گور (فیروزآباد کنونی) که جنوبی‌تر از استخر واقع است و دارای باغ‌ها و گلستان‌های بسیار بود مقام کرد و آنجا را اردشیر خوره؛ (فر اردشیر) نامید. در روزگار جوانی قصری در این مکان ساخت که آثار ویرانه آن هنوز پدیدار است. تالار ورود

محور ساسانی، تقابل تاریخ و طبیعت

رضا پورحسینی

محور ساسانی در استان فارس یکی از محورهای غنی تاریخی و فرهنگی کشور به‌حساب می‌آید که با ثبت آن در میراث جهانی یونسکو بیش از پیش موردتوجه قرار خواهد گرفت.

این محور تاریخی تأثیر به‌سزایی در صنعت گردشگری استان فارس و حتی کل کشور ایران می‌تواند داشته باشد، به همین دلیل بررسی این محور با رویکرد گردشگری واجب و لازم است که در این مقاله سعی بر آن شده است تا به‌طور خلاصه هر بخش از بناهای بارزش این محور موردبحث قرار گیرد.

شاید بتوان گفت غریب‌ترین قسمت این محور شهر بیشاپور و تنگ چوگان است. شهر بیشاپور که شهری مستطیل شکل بوده به دستور شاپور اول بعد از پیروزی بر والرین در کنار جاده شاهی که در زمان هخامنشیان شهر استخر را به شوش متصل می‌کرد، در کنار رودخانه شاپور ساخته شده است. همین جاده شاهی در دوره ساسانی شهر گور و بیشاپور را به تیسفون نیز متصل می‌کرده است.

مجموعه بیشاپور شامل معبد آناهیتا (که نماد مهر و آب در آن نمایانگر است) زندان والرین، ایوان موزاییک (که هنوز موزاییک‌های رنگی آن، هم در خود بنا و هم در موزه‌ها زنده هستند) قلعه دختر و قلعه پسر (بناهای دفاعی نظامی شهر) و نقوش برجسته‌های تنگ چوگان و غار شاهپور و مجسمه شاهپور، می‌شود که مجموعه‌ای بی‌نظیر از تمدن و تاریخ ساسانی را در اختیار بیننده قرار می‌دهد.

قسمت دوم این محور منطقه گور است که در منطقه فیروزآباد امروزی واقع شده است. شهر گور شهری دایره‌ای شکل بوده که ۲۵ سال قبل از شهر بیشاپور به دستور اردشیر، بنیان‌گذار ساسانیان تأسیس گردید.

کاخ اردشیر به‌عنوان کاخ ییلاقی ساسانیان به همراه چشمه‌ای زیبا به نام برم پیر در کنار آن از بناهای زیبای این شهر است. در بیشتر بناهای ساسانی از سنگ‌پاره و گچ به‌عنوان مصالح اصلی استفاده شده است.

این مجموعه همچنین شامل قلعه دختر به‌عنوان

یونسکو

صدیقه سادات

کارشناس ارشد معماری

این روزها در کنار احبارهای خوب و بدی که از گوشه‌کنار جهان دریافت می‌شود، خبر خوبی نقل مجالس و دنیای مجازی شده است، خبری که برای تحقق آن گروهی بسیار تلاش کرده‌اند و تلاششان به نتیجه رسیده است. در چهل و دومین اجلاس میراث جهانی، محور باستانی ساسانیان در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید. همین خبر باعث شد تا بیشتر و به‌طور تخصصی‌تر و ویژه‌تر به یونسکو نگاه شود که قطعاً صحبت از آن خالی از لطف نیست.

سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد، به انگلیسی:

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization که به‌طور خلاصه یونسکو (UNESCO) نامیده می‌شود، در سال ۱۹۴۶ تشکیل شد و در تاریخ شانزدهم نوامبر همان سال ۴۶ کشور ازجمله ایران اساس‌نامه آن را امضا کردند، تا‌حال‌با ۱۸۰ کشور جهان این کنوانسیون جهانی را امضا کرده‌اند.

مقر اصلی این سازمان در پاریس پایتخت فرانسه قرار دارد؛ اما دفاتر دیگر یونسکو در سایر کشورها نیز موجود است.

هدف اصلی یونسکو بر پایه ایجاد صلح و امنیت با استفاده از راهکاری بین‌المللی در شاخه‌های مختلف ازجمله، آموزشی، فرهنگی، تربیتی و علمی است که تماماً در منشور ملل متحد از آنها یاد شده است.

یکی از چندین زیرشاخه‌های فعالیتی یونسکو، میراث جهانی یونسکو به انگلیسی:

World Heritage Sites

است که در این بخش مکان‌های فرهنگی یا طبیعی مانند جنگل، کوه، آبگیر، صحرا، بقعه، ساختمان، مجموعه ای که در این میراث جهانی یونسکو که همه‌ساله شهر در هر کشور برای حفاظت، به‌صورت فهرستی توسط کمیته میراث جهانی یونسکو که همه‌ساله برگزاریده می‌شود، ارائه و تصویب می‌شود. سایت‌هایی که در این فهرست قرار می‌گیرند بر اساس کنوانسیون حفاظت از میراث جهانی فرهنگی و طبیعی متعلق به تمام انسان‌های زمین، فارغ از نژاد، مذهب و ملیت خاص، محسوب می‌شوند و دولت‌ها موظف به حفظ و نگهداری این آثار هستند حدود ۸۰۰ سایت فرهنگی و طبیعی در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است. در هرسال هر کشور دو سهمیه در ثبت میراث فرهنگی و طبیعی خود دارد، یک سهمیه درزمینه میراث فرهنگی و دیگری میراث طبیعی.

برای ارائه و پیشنهاد هر اثر به یونسکو آن اثر باید حداقل یکی از فاکتورهای زیر را دارا باشند:

_ سمبلی از دست آوردی بی‌نظیر از نوبغ هنری بشر باشد.

_نمایانگر تبادل مهمی از ارزش‌های بشری، در محدوده باعث جذب هر چه بیشتر گردشگران داخلی و خارجی به این منطقه شود، چه آن‌هایی که به تاریخ و بناهای تاریخی و بازدید از آن‌ها علاقه‌مند هستند و چه آن‌هایی که طبیعت بکر و زیبا جذباشان می‌کند.

قدیمی باشد.
_ نمونه‌ای خاص از یک نوع بنا یا مجموعه معماری یا فناوری یا منظره‌ای که مراحلی از زندگی انسان را نشان بدهد.

_ نمونه خاص از یک سکونتگاه سنتی بشر که حاوی یک یا چند تمدن باشد و در طول زمان تغییر نکرده باشد.

_ سمبل فرهنگی یا هنری از افکار و عقاید ادبی یا سنن زندگی گذشتگان باشد و دارای ارزش بالای جهانی باشد.

_ حاوی پدیده‌های طبیعی عالی یا مناطق زیبای طبیعی استثنایی باشد که ارزش زیبایی‌شناسی داشته باشد.

_ نمونه‌های برجسته از فرآیندهای زمین‌شناسی در فرم‌های زمین‌شناسی و ریخت‌شناسی زمین باشد.

ایران در فهرست جهانی یونسکو ۲۳ سایت ثبت شده دارد. این فهرست شامل ۲۲ اثر میراث فرهنگی و یک اثر میراث طبیعی است که شامل فهرست زیر است:

- چغازنبیل در شوش، استان خوزستان
- تخت جمشید در استان فارس
- میدان نقش جهان در استان اصفهان
- تخت سلیمان در تکاب استان آذربایجان غربی
- بم و چشم‌انداز تاریخی آن در استان کرمان
- پاسارگاد در استان فارس
- گنبد سلطانیه در استان زنجان
- سنگ‌نوشته بیستون در استان کرمانشاه
- مجموعه کلیساهای ارمنه در استان‌های آذربایجان شرقی و غربی
- سازه‌های آبی شوشدر در استان خوزستان
- مجموعه بازار تبریز در استان تبریز
- بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی در استان اردبیل
- باغ ایرانی در استان‌های فارس، مازندران، اصفهان، کرمان، یزد، خراسان
- مسجد جامع اصفهان در استان اصفهان
- گنبد قابوس در استان گلستان
- کاخ گلستان در استان تهران
- شهر سوخته در استان سیستان و بلوچستان
- منظر فرهنگی میمند در استان کرمان
- محوطه تاریخی شوش در استان خوزستان
- قتات ایرانی در استان‌های خراسان رضوی، خراسان جنوبی، یزد، کرمان، اصفهان
- کویر لوت در استان‌های خراسان جنوبی، کرمان، سیستان و بلوچستان
- شهر تاریخی یزد در استان یزد
- چشم‌انداز باستانی ساسانی در استان فارس
- محور باستانی ساسانی، متشکل از شهر تاریخی بیشاپور، تنگه تاریخی طبیعی چوگان، غار مجسمه شاپور اول ساسانی، مجموعه تاریخی قلعه دختر، آتشکده و شهر گور در شهرستان فیروزآباد و کاخ ساسان در شهر سروستان است. قدمت این آثار به اواخر دوره ساسانی بازمی‌گردد؛ که ثبت این اثر تاریخی در میراث جهانی یونسکو باعث خوشحالی و شفق است و امید به اینکه سال آینده شاهد ثبت سایر اثرهای بارزش ایرانی باشیم چراکه ایران از بین ۲۰۰۰ میراث فرهنگی و طبیعی که با اینده ثبت شدن در میراث فرهنگی یونسکو را دارد، ۴۰ پرونده آماده برای ثبت داراست که مراحل نهایی خود را طی می‌کنند.